The Role of Police-Community Relations in Solving the Drug Problems in the District of Mueang Kalasin Police Station

Monchai Sarapim[1]

Pongsiri Suankaew, PhD[2]

Abstract

The main objective of this research is to analyze the roles of the police-community relation officers (PCRO) in solving drug problems in Muang Kalasin District. The data were collected through in-depth interviews of 14 purposively selected PCROs who were, at the time of study, stationed at Muang Kalasin Police Station, were analyzed to understand the roles of PCROs, the problems they encountered, and solutions to the problems.

It was found in this research that the majority of PCROs did not perceive or recognize that working with the communities is also one of their duties. Most of them thought that their responsibility was to fight crime and arrest the criminals. This attitude was developed out of the fact that their commander did not recognize that working for and tackling drug problems with community members is a legitimate role of police officers. Their commander did not provide good management support to them. As a result of weak management support, no job supervision and small budgets were provided. It was clear that the career path of these officers did not depend on their performance. It was also found that the recruitment of the PCROs sometimes did not have a clear standard practice. Some of the PCROs, therefore, lacked good human relations skills and could not work effectively within the community.

Keywords: Police-community relation, Drug problems

---

[1] Master degree candidate in Public Administration, Police and Community Administration Program, College of Local Administration, Khon Kaen University.

[2] Police Colonel, Special instructor, Police and Community Administration Program, College of Local Administration, Khon Kaen University.

วารสารการบริหารท้องถิ่น
ปีที่ 9 ฉบับที่ 3 (กรกฎาคม - กันยายน 2559)

บทบาทของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ที่มีต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์

มนต์ชัย สารพิมพ์[1]
พงษ์ศิริ สวนแก้ว[2]

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์หลักของงานวิจัยนี้ อยู่ที่การวิเคราะห์บทบาทของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ที่มีต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตพื้นที่เมืองกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์ ทั้งหมด 14 นาย โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากการให้สัมภาษณ์ของเจ้าหน้าตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ของสถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์ ในรูปแบบการสัมภาษณ์เชิงลึกกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจริง โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เพื่อนำข้อมูลที่สำคัญมาใช้วิเคราะห์หาปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์ เช่น บทบาทการทำหน้าที่ รวมถึงสอบถามปัญหาอุปสรรคในปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ และนำปัญหาและข้อเสนอแนะที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงกระบวนงานในอนาคต

ผลการวิจัยพบว่าปัญหาส่วนใหญ่ของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ คือ ตำรวจส่วนใหญ่เข้าใจว่างานนี้ไม่ใช่งานในหน้าที่ของตน งานในหน้าที่ตำรวจจะต้องปราบปรามจับกุมผู้กระทำผิดกฎหมาย ประกอบกับผู้บังคับบัญชาไม่ให้ความสำคัญ ไม่เอาใจใส่ดูแล ไม่ให้คำแนะนำช่วยเหลือ และไม่ให้การสนับสนุนทั้งทางด้านความดี ความชอบและงบประมาณ บางครั้งยังใช้วิธีคัดเลือกเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีความรู้และประพฤติที่ไม่เหมาะสม และไม่มีมนุษย์สัมพันธ์ไปทำงานในชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์

คำสำคัญ: ตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ปัญหายาเสพติด

---

[1] ร้อยตำรวจเอก นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารงานตำรวจและชุมชน วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

[2] พันตำรวจเอก ดร., อาจารย์พิเศษสาขาวิชาบริหารงานตำรวจและชุมชน วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทนำ

ปัจจุบันรูปแบบในการกระทำผิดของกระบวนการยาเสพติดมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ดังนั้นเจ้าหน้าที่จำเป็นต้องหมั่นศึกษาความก้าวหน้าของนวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อจะได้เรียนรู้วิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ ที่สำคัญทุกภาคส่วนต้องร่วมกันทำงานแบบบูรณาการอย่างเป็นเอกภาพ เพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด ทั้งด้านอาชญากรรม ด้านสาธารณสุข ด้านสิทธิมนุษยชนของเด็ก เยาวชน สตรี และชุมชนโดยรวม

รัฐบาลกำหนดให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นนโยบายเร่งด่วนและ เป็นวาระแห่งชาติ ด้วยการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดและเหมาะสม การสร้างองค์ความรู้เรื่องโทษภัยอันตรายของยาเสพติดให้กับเด็ก เยาวชน และประชาชน รวมทั้งการฟื้นฟูผู้ป่วยจากสารเสพติดให้กลับสู่สภาวะปกติ โดยเฉพาะการใช้กระบวนการประชารัฐเป็นตัวขับเคลื่อนด้วยการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน และสังคม ตามแผน “ประชารัฐร่วมใจ สร้างหมู่บ้านชุมชนมั่นคง ปลอดภัยยาเสพติด” ตลอดจนการประสานความร่วมมือในระดับอาเซียน เพื่อให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นเขตปลอดยาเสพติดและสารตั้งต้นยาเสพติดทุกประเภท เพื่อสร้างชุมชน สังคมที่มีคุณภาพด้วยกัน

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับทุกประเทศทั่วโลก สำหรับประเทศไทยมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดมาช้านาน ซึ่งภาครัฐได้มีการจัดตั้งหน่วยงานที่เข้ามารับผิดชอบเรื่องยาเสพติดโดยตรง นั้นคือ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีหน้าที่ในการดำเนินการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ ด้วยสถานการณ์ปัญหายาเสพติดของประเทศในปัจจุบันจัดได้ว่าอยู่ในขั้นวิกฤติ โดยสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดได้ทวีความรุนแรงขึ้นอย่างรวดเร็ว เพราะมีการผลิตยาเสพติดทั้งภายในประเทศและมีการลักลอบนำเข้ามาจากต่างประเทศ ยาเสพติดที่เป็นปัญหาหลักของประเทศได้แก่ เฮโรอิน ยาบ้า ยาอี ถึงแม้เจ้าหน้าที่จะได้ปราบปรามจับกุมการค้ายาเสพติดอย่างเข้มงวดและจริงจัง แต่ก็ไม่ทำให้การแพร่ระบาดของยาเสพติดลดลงเลย แต่กลับทำให้ผู้ผลิตได้พัฒนายาเสพติดให้ออกฤทธิ์ได้แรงขึ้นและการตรวจพบสารเสพติดในตัวผู้เสพได้ยากขึ้น ทำให้เจ้าหน้าที่จับกุมได้ยากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ในการดำเนินการปราบปรามยาเสพติดพบว่ามีเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่น้อยที่เข้าไปมีผลประโยชน์และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดเสียเอง ทำให้การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไม่สัมฤทธิ์ผล

สถานการณ์การผลิตยาเสพติดสถานการณ์ในประเทศ การผลิตพืชเสพติด พื้นที่ปลูกฝิ่น จากข้อมูลการสำรวจพื้นที่ปลูกฝิ่น พบการลักลอบปลูกฝิ่นลดลงจากเดิมในปี 2556/2557 ที่มีจำนวน 2,049.87 ไร่ ลดลงเหลือ 1,756.23 ไร่ ในปี 2557/2558 ซึ่งได้มีการดำเนินการตัดทำลายไร่ฝิ่นจำนวน 1,641.62 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 93.5 ของพื้นที่ปลูกฝิ่นทั้งหมด โดยพบว่าผลผลิตที่ได้ส่วนใหญ่เหลือเพียงใช้เสพในพื้นที่เท่านั้น แม้ว่าผลผลิตที่ได้จะไม่ส่งผลต่อสถานการณ์ยาเสพติดภายในประเทศ แต่ก็ควรจะมีการเฝ้าระวังและป้องปรามในพื้นที่เดิมที่มีการปลูก โดยเฉพาะพื้นที่ที่ทุรกันดาร ยากต่อการเข้าถึงของเจ้าหน้าที่ ได้แก่ อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ และ อำเภอแม่ระมาด อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

ข้อมูลจากการจับกุมแหล่งผลิตและอุปกรณ์การผลิตยาเสพติดในประเทศ พบว่า ในการลักลอบผลิตยาบ้า ตั้งแต่ปี 2553 ถึง 2556 ได้มีการจับกุม เครื่องอัดเม็ดยาบ้าและอุปกรณ์การผลิตรวม 22 คดี

ในปี 2557 ไม่พบการจับกุมแหล่งผลิตอัดเม็ดยาบ้า จนกระทั่งเมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2558 ได้มีการจับกุมเครื่องอัดเม็ดยาบ้าได้พร้อมหัวตอกสัญลักษณ์ Y จำนวน 5 หัวตอกที่จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยตัวเครื่องมีสภาพใหม่ยังไม่เคยผ่านการใช้งาน ผลิตจากประเทศจีน

ปัจจุบันสถานการณ์การค้ายาเสพติดในประเทศไทยยังคงมีความรุนแรง จะเห็นได้จากการจับกุมผู้ต้องหาคดีค้ายาเสพติดยังอยู่ในระดับที่สูงมาก ซึ่งจากเดิมในปี 2548 จับกุมได้ 31,468 คน เพิ่มขึ้นเป็น 82,295 คน ในปี 2557 สำหรับในปี 2558 (ตุลาคม 2557 ถึง กรกฎาคม 2558) สามารถจับกุมผู้ต้องหาคดีค้ายาเสพติดได้ 47,966 คน ปริมาณของกลางยาเสพติดที่สำคัญ ๆ ที่ยึดได้ยังมีปริมาณที่สูงเช่นกัน กลุ่มนักค้ายังคงมีศักยภาพในการค้ายาเสพติดจำนวนมากอยู่ เห็นได้จากการจับกุมคดี ยาเสพติดรายสำคัญที่มีของกลางระดับแสนเม็ดและระดับหมื่นเม็ด มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทั้งปริมาณของกลางและจำนวนคดี ขณะที่การจับกุมนักค้าที่มีของกลางตั้งแต่ 1 ล้านเม็ดขึ้นไปก็ยังมีการจับกุมได้อย่างต่อเนื่องเช่นกัน

ในส่วนของการหยุดพฤติการณ์การค้ายาเสพติดของกลุ่มนักค้าที่ถูกจับกุมแล้วและถูกควบคุมตัวอยู่ในเรือนจำไม่ให้ดำเนินการการค้ายาเสพติดได้ แม้ว่าในช่วงที่ผ่านมาทางเจ้าหน้าที่มีความพยายามในการแก้ไขปัญหาในตรงจุดนี้ โดยได้มีการติดตั้งเครื่องตัดสัญญาณโทรศัพท์ ๗ แห่ง รวมทั้งการคัดย้ายนักโทษรายสำคัญไปคุมขังที่ Supper Max แดน 6 ในเรือนจำกลางเขาบิน การเข้มงวดในการตรวจค้นการลักลอบนำโทรศัพท์เข้าเรือนจำต่าง ๆ การจู่โจมตรวจค้นเรือนจำบ่อยครั้งขึ้น ส่งผลให้การลักลอบสั่งการออกจากเรือนจำทำได้ยากขึ้น อย่างไรก็ตามแม้ทางเจ้าหน้าที่จะมีความเข้มงวดแต่ก็ยังคงพบการสั่งการค้ายาเสพติดจากเรือนจำอยู่บ้าง โดยการสั่งการผ่านทางโทรศัพท์มือถือลดลง จะใช้การสั่งการผ่านช่องทางการเข้าเยี่ยมแทน โดยการใช้คำพูดเป็นรหัส ซึ่งกลุ่มที่เข้าเยี่ยมจะเป็นกลุ่มญาติ พ่อแม่ สามีภรรยา หรือหญิงที่รับจ้างเข้าเยี่ยม และทนาย เป็นต้น สำหรับตัวแปรที่สำคัญที่ส่งผลต่อสถานการณ์ปัญหายาเสพติดอีกประการหนึ่ง คือ การที่เจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดทั้งทางตรงและทางอ้อม จากข้อมูลสถิติการจับกุมเจ้าหน้าที่รัฐในคดียาเสพติดพบว่ามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น จากเดิมในปี 2553 ที่มีเพียง 109 คน เพิ่มขึ้นเป็น 149 คน ในปี 2557 โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกจับกุมมากที่สุด คือ ทหาร ตำรวจปกครองท้องที่ และ ปกครองท้องถิ่น

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาตั้งแต่ ปี 2554 ถึง 2558 การดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยการนำผู้เสพเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา พบว่า ผู้เข้าบำบัดรักษามีแนวโน้มที่สูงขึ้น จาก 187,246 คน ในปี 2554 เป็น 303,509 คน ในปี 2557 และในปี 2558 เท่าที่ได้รับรายงานในขณะนี้ (ตุลาคม 2557 ถึง กรกฎาคม 2558) มีผู้เข้าบำบัดรักษาจำนวน 168,667 คน และเมื่อพิจารณาการนำผู้เสพเข้าสู่ระบบการบำบัดรักษาในช่วงที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่า อัตราผู้เข้าบำบัดรักษาในระบบบังคับบำบัดจะมากที่สุด โดยในปี 2559 อยู่ที่ร้อยละ 71.9 ขณะที่ระบบสมัครใจ อยู่ที่ร้อยละ 17.9 และเมื่อมีการปรับแนวทางที่เน้นการนำผู้เสพเข้าสู่การบำบัดรักษาในระบบสมัครใจพบว่า สามารถนำผู้เสพของสู่ระบบสมัครใจเพิ่มสูงขึ้น อยู่ที่ร้อยละ 49.6 ในปี 2555 แต่นับจากนั้นมา ปรากฏว่าอัตราของผู้เข้าบำบัดรักษาเริ่มกลับสู่รูปแบบเดิม ที่มีผู้รับการบำบัดรักษาในระบบบังคับบำบัดมาก โดยในปี 2558 พบผู้เข้าบำบัดรักษาในระบบบังคับบำบัด จำนวน 81,068 คน

คิดเป็นร้อยละ 48.1 ระบบสมัครใจ จำนวน 71,227 คน คิดเป็นร้อยละ 42.2 ระบบต้องโทษ จำนวน 16,382 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7

พฤติกรรมการใช้ยาเสพติดที่น่ากังวลของผู้เข้ารับการบำบัดรักษา ในช่วงนี้พบว่า อัตราการใช้ยาเสพติดมากกว่า 1 ชนิดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการบำบัดรักษาที่มีความซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งผลการประเมินการใช้ยาเสพติดของผู้เข้าบำบัดรักษาที่กลุ่มผู้ติดและผู้ติดรุนแรงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2559)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้นำโครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ มาปฏิบัติใช้งานจริงในการแก้ไขปัญหายาเสพติดตั้งแต่ปี พ.ศ.2531 และมีการดำเนินกิจกรรมมวลชนเรื่อยมา บทบาทสำคัญของตำรวจที่จะทำงานปราบปรามยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพนั้น ต้องมีการทำงานร่วมกับชุมชน โดยงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์เป็นมรรควิธีหนึ่งในการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมืออันดีระหว่างตำรวจกับประชาชน และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมมือกับตำรวจในการป้องกันตนเองและชุมชนจากปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติดให้โทษ และปัญหาอื่น ๆ ซึ่งปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่าเป็นงานที่มีบทบาทสำคัญและมีความใกล้ชิดกับประชาชนเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังมีความหลากหลายในการร่วมกันแก้ไขและป้องกันปราบปรามปัญหายาเสพติด ซึ่งในการปฏิบัติงานจะมีประสิทธิภาพได้นั้น จะต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการเข้ามามีส่วนในการปฏิบัติหน้าที่ ฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ที่จะต้องมีความรู้และเข้าใจบทบาทของตนเองในการแก้ไขปัญหายาเสพติดและแสวงหาวิธีการหรือมาตรการอันเหมาะสมที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนตลอดจนการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีนั้นไว้ให้ยืนยาวตลอดไป

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาบทบาทของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ที่มีต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตพื้นที่สถานีสถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวจะได้ข้อมูลที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายแผนและแนวทางให้ตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ปฏิบัติงานในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาบทบาทของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ที่มีต่อการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์
2. เพื่อค้นหาปัญหาในการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ที่มีต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขบทบาทของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ที่มีต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์

ระเบียบวิธีการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยใน 3 ขั้นตอน โดยในขั้นตอนที่ 1 เป็นการค้นหาบทบาทหน้าที่ของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ที่มีต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์ในสถานการณ์ปัจจุบัน ขั้นตอนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ปัญหาที่พบในการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ในขั้นตอนที่ 3 เป็นการนำปัญหาที่พบในขั้นตอนที่ 2 มาวิเคราะห์เพื่อหาทางแก้ไขและปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์ ระดับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานด้านชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ทั้งหมด 14 นาย โดยทั้ง 14 นาย เป็นผู้ที่ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์มากน้อยต่างกัน เพื่อให้เห็นถึงความต่างด้านประสบการณ์ในการทำงาน ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สร้างเครื่องมือขึ้นเอง โดยศึกษาค้นคว้าจากการทบทวนวรรณกรรม ศึกษาจากเอกสารทางวิชาการ เว็บไซต์ บทความ วารสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ตลอดจนกำหนดเนื้อหาของคำถามให้ครอบคลุมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดและตรงประเด็นตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นนี้มีเนื้อหา ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ และส่วนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคในการทำงานและข้อเสนอแนะต่าง ๆ

ผลการวิจัย

ในการนำเสนอผลการวิจัย จะได้นำเสนอผลในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย โดยจะเริ่มด้วยการนำเสนอบทบาทของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ที่มีต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยใช้เกณฑ์จากขอบเขตการวิจัยที่ได้กำหนดไว้โดยจำแนกบทบาทออกเป็น 5 บทบาท คือ 1) ด้านการป้องกัน 2) ด้านการปราบปราม 3) ด้านการบริการ 4) ด้านการประสานงานกับองค์กรท้องถิ่น และ 5) ด้านการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ผลปรากฏดังต่อไปนี้

1) บทบาทด้านการป้องกัน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารได้มีการจัดทำแผนประกอบคำสั่งในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันยาเสพติดตามกรอบของแผนปฏิบัติราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติและแผนปฏิบัติราชการตำรวจภูธรภาค 4 พิจารณาตามสภาพพื้นที่โดยนำทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน (Community Policing) ซึ่งเป็นการค้นหาสภาพปัญหาของชุมชนมาแก้ไข และโครงการชุมชนสำนึกรักถิ่นเกิด (Community Sense of Lover) ซึ่งเน้นในเรื่องของความปรองดองรักใคร่สามัคคีของชุมชนมาบูรณาการ ภายใต้ “โครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์” โดยสถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์ในแต่ละปีงบประมาณนั้นได้พิจารณาคัดเลือกหมู่บ้านต่อชุมชนเป้าหมาย จำนวนปีละ 5 หมู่บ้าน/ชุมชน และคัดเลือกข้าราชการตำรวจเป็นเจ้าหน้าที่ประจำชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์จำนวน 10 นาย โดยมี รองผู้กำกับการ ทำหน้าที่หัวหน้าชุดปฏิบัติการ และมีการจัดตั้งอาสาสมัครตำรวจเพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน จำนวน 10 นาย โดยการจัดกำลังออกให้ความรู้แก่ประชาชน แสวงหาความร่วมมือ

และส่งเสริมให้ประชาชนมีการวิเคราะห์สถานการณ์ยาเสพติด ตลอดจนกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามช่วงระยะเวลาที่กำหนดชุมชนละ 6 สัปดาห์ ตามแผนปฏิบัติชุมชนเข้มแข็งห่างไกลยาเสพติด 7 ขั้นตอน

2) บทบาทด้านการระงับปราบปราม พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์สถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์มีบทบาทในการช่วยเหลือและสนับสนุนเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติดสถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์โดยการรวบรวมข้อมูลผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในชุมชน จากผู้ให้เบาะแสและมอบให้เจ้าหน้าที่ชุดปราบปรามยาเสพติดหรือชุดสืบสวนทำการจับกุมหรือดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป นอกจากนี้ในกรณีที่ชุมชนใดมีการระบาดของยาเสพติดเป็นจำนวนมากตำรวจชุมชนสัมพันธ์และอาสาสมัครตำรวจอาจมีการตั้งจุดตรวจประจำหมู่บ้านเป็นครั้งคราว เพื่อทำการตรวจค้นยานพาหนะต้องสงสัยเกี่ยวกับยาเสพติด และเพื่อเป็นการระงับปราบปรามและตัดเส้นทางลำเลียงของขบวนการยาเสพติดในชุมชน

3) บทบาทด้านการบริการ พบว่า ชุดปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ได้มีการดำเนินกิจกรรมด้านการบริการในลักษณะออกให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนตามสถานศึกษาทุกแห่งในพื้นที่รับผิดของสถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์ ตามโครงการครู 5 นาที โดยจัดเจ้าหน้าที่ชุดมวลชนสัมพันธ์ จำนวน 2 นาย ออกให้ความรู้หลังกิจกรรมเคารพธงชาติของนักเรียน ทุกวันพุธของแต่ละสัปดาห์ เพื่อให้ความรู้ในเรื่องการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด การป้องกันอาชญากรรม และความรู้ด้านการจราจร และมีถ่ายภาพรวบรวมไว้เป็นแฟ้มงานประกอบตัวชี้วัดของสถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์ นอกจากนี้งานมวลชนสัมพันธ์ได้ดำเนินการรับผิดชอบโครงการการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (Drug Abuse Resistance Education) หรือที่เรียกกันโดยย่อว่าโครงการแดร์ (DARE) โดยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ซึ่งผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรครูตำรวจแดร์เข้าไปสอนนักเรียนในโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อให้นักเรียนมีความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ไม่รู้สึกเกรงกลัวที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ตำรวจและเข้าใจบทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจว่ามีบทบาทอื่น ๆ อีกมากมายในการช่วยเหลือสังคม มิใช่แค่เพียงจับกุมผู้ร้ายเท่านั้น ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างนักเรียนกับเจ้าหน้าที่

4) บทบาทด้านการประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ผู้บริหารได้มีการเข้าร่วมประชุมกับหัวหน้าส่วนราชการของจังหวัดกาฬสินธุ์ในแต่ละรอบเดือน ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมจากหลายหน่วยงานภายในจังหวัด ในที่ประชุมจะมีการรายงานผลการปฏิบัติงานในรอบเดือนที่ผ่านมา ตลอดจนอุปสรรคและปัญหายาเสพติดที่พบในพื้นที่ และนำปัญหาดังกล่าวมาประชุมหารือกับชุดปฏิบัติการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์เพื่อกำหนดพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินงานอันเกี่ยวกับงานมวลชนสัมพันธ์ตามโครงการ “ตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์” และจัดทำร่างกิจกรรมของชุมชนที่ประสบปัญหาโดยร่วมกับผู้นำชุมชนพิจารณา แผน/โครงการ และประสานขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรส่วนท้องถิ่นโดยงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดชุมชุนและมวลชนสัมพันธ์ยังมีหน้าที่ออกปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ตามเทศกาลงานสำคัญ อาทิเช่น เทศกาลปีใหม่ สงกรานต์ หรือร่วมรณรงค์ในโครงการที่สำคัญกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กับยาเสพติด โดยจัดกำลังชุดปฏิบัติการมวลชนสัมพันธ์และอาสาสมัครตำรวจของสถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์เข้าร่วมในกิจกรรมดังกล่าวตามความเหมาะสม

5) บทบาทด้านการบำบัดรักษาฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด จากการบูรณาการภายใต้ โครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ พบว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ได้จัดกิจกรรมพบปะกับประชาชนเพื่อรับทราบปัญหาของชุมชนโดยการใช้เวทีประชาคมแสวงหาความร่วมมือ โดยให้ชุมชนร่วมกันเสนอเพื่อค้นหาสาเหตุของปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นในชุมชน และทำการกระตุ้นประชาชนให้เปิดเผยตัวผู้ติดยาเสพติดโดยการสื่อสารผ่านหลายช่องทาง พร้อมทั้งให้คำปรึกษาแนะนำสถานที่ในการบำบัดรักษา จัดทำประวัติผู้ติดยาเสพติดที่มีความต้องการจะทำการบำบัดรักษาเพื่อนำเสนอต่อผู้บังคับบัญชาพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ในขั้นตอนที่ 2 ของการวิจัย จะเป็นการวิเคราะห์ปัญหาในการปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ผลการวิจัยในขั้นตอนนี้ พบว่า ตำรวจส่วนใหญ่เข้าใจว่างานนี้ไม่ใช่งานในหน้าที่ของตน งานในหน้าที่ตำรวจจะต้องปราบปรามจับกุมผู้กระทำผิดกฎหมายเท่านั้น ประกอบกับผู้บังคับบัญชาไม่ให้ความสำคัญ ไม่เอาใจใส่ดูแล ให้คำแนะนำช่วยเหลือ และไม่ให้การสนับสนุนทางด้านความดี ความชอบและงบประมาณ บางครั้งยังขาดวิธีการคัดเลือกเจ้าหน้าที่ที่ดี ส่งผลทำให้ได้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไม่มีความรู้ มีความประพฤติที่ไม่เหมาะสม และขาดมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีไปทำงานในชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ โดยผลการวิจัยพบว่ามีปัญหาเพิ่มเติม ดังนี้

1. ด้านการป้องกัน พบว่าการป้องกันทำได้ยากอันมีสาเหตุมาจากคนในชุมชนเมืองส่วนใหญ่มีลักษณะต่างคนต่างอยู่ ทางตำรวจได้รับความร่วมมือจากประชาชนค่อนข้างน้อย อันเนื่องมาจากการประสบกับปัญหาในชีวิตประจำวันของตนเองซึ่งมีความสลับซับซ้อน ตลอดจนบุคคลากรของชุดปฏิบัติการงานมวลชนสัมพันธ์มีเพียง 10 คน จึงไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานและทำหน้าที่หลายหน้าที่ด้วยกัน แม้จะมีการฝึกอบรมอาสาสมัครตำรวจชุมชนสัมพันธ์มาช่วยเหลือ แต่ก็ยังมีข้อจำกัดในเรื่องภาระหน้าที่การประกอบอาชีพประจำวันของอาสาสมัครตำรวจเอง นอกจากนั้นเจ้าที่ชุดชุมชนสัมพันธ์ส่วนใหญ่ยังขาดการฝึกฝนอบรมทักษะด้านมวลชนสัมพันธ์ ทำให้ไม่สามารถบรรยายให้ความรู้ในเรื่องของยาเสพติดหรือสร้างความสัมพันธ์กับประชาชนในท้องที่ได้ดี ทางตำรวจขาดงบประมาณและไม่มีอุปกรณ์ในการจัดทำกิจกรรม โดยส่วนใหญ่มักจัดหาเป็นการเฉพาะหน้าหรือขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ซึ่งขาดความเข้มแข็งเอาจริงเอาจัง อันเนื่องมาจากผู้บริหารของหน่วยงานอื่นเห็นว่าเป็นงานไม่เกี่ยวกับหน้าที่หรือความรับผิดชอบโดยตรงของหน่วยงาน

2. ด้านการปราบปราม พบว่า งบประมาณสนับสนุนในการปฏิบัติภารกิจในการตั้งจุดตรวจในพื้นที่ที่มีการระบาดของยาเสพติดมีไม่เพียงพอ ตลอดจนยวดยานพาหนะ น้ำมันเชื้อเพลิง วิทยุสื่อสาร ที่จะใช้ในการทำงานมีไม่เพียงพอ รวมถึงขาดแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือในการให้ข้อมูลของผู้ค้ายาเสพติด ซึ่งส่วนใหญ่มักเป็นผู้มีอิทธิพลในพื้นที่จึงยากต่อการปราบปราม และประชาชนเกรงกลัวภัยที่จะเกิดขึ้นจากการให้ข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์

3. ด้านการบริการ พบว่า บทบาทส่วนใหญ่เป็นการให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาซึ่งปัญหาที่พบส่วนใหญ่คือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและมีทักษะในการถ่ายทอดความรู้มีน้อย โดยเฉพาะบุคลากรครูตำรวจแดร์ ซึ่งจะทำการสอนในสถานศึกษาตามโครงการดังกล่าวได้จักต้องมีผ่านการฝึกอบรมครูตำรวจแดร์เสียก่อน จึงจะสามารถเข้าสอนตามสถานศึกษาต่างๆ ในพื้นที่รับผิดชอบได้ ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างไม่ทั่วถึง ประกอบกับเจ้าหน้าที่ชุดชุมชนสัมพันธ์มีปริมาณน้อยและยังต้องปฏิบัติหน้าที่อื่นด้วย ไม่ว่าจะเป็นการรักษาความปลอดภัย ความสงบเรียบร้อย การสืบสวนสอบสวนในคดีอาญา การป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน จึงก่อให้เกิดปัญหาการทำงานซ้ำซ้อนและขาดประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังประสบปัญหาของงบประมาณในการจัดซื้อ ในด้านของวัสดุอุปกรณ์สื่อการสอน สิ่งพิมพ์แจกจ่ายแก่นักเรียนนักศึกษา เป็นต้น

4. ด้านการประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า การประสานงานกับองค์กรท้องถิ่นมีน้อย ขาดหน่วยงานหรือผู้ประสานงานที่ชัดเจน ทำให้การประสานงานไม่ต่อเนื่อง ประกอบกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ขึ้นอยู่กับอำเภอ การปฏิบัติงานจึงไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันและผู้นำชุมชนมักไม่ค่อยให้ความร่วมมือ เนื่องจากเห็นว่า เป็นภารกิจต่างหน่วยงาน ส่วนใหญ่จะเป็นเพียงการรับฟังปัญหาในที่ประชุม

5. ด้านการบำบัดรักษาฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด พบว่า กลุ่มประชาชนและผู้ติดยาเสพติดยังไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาอย่างแท้จริง ขาดการมีส่วนร่วม จึงเป็นอุปสรรคในการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน โดยเฉพาะผู้ใกล้ชิดหรือผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการเปิดเผยตัวผู้ติดยาเสพติดและผู้เสพเองยังไม่พร้อมรับการบำบัด ยังไม่กล้าแสดงตัวต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ เนื่องจากเกรงว่าจะถูกดำเนินคดีได้รับความอับอายเสียประวัติ ตลอดจนสถานที่ในการบำบัดรักษาไม่เพียงพอและอยู่ห่างไกลจากชุมชน และอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของโรงพยาบาลและสาธารณสุขเป็นหลัก ซึ่งไม่สามารถติดตามผลการรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดที่เข้าการรับการรักษาเรียบร้อยแล้ว

ในขั้นตอนที่ 3 ซึ่งเป็นการพัฒนาข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยได้ค้นพบข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น ดังนี้

1. ผู้บริหารระดับสำนักงานตรวจแห่งชาติ ระดับกองบัญชาการ และระดับกองบังคับตำรวจจังหวัด จักต้องมีการลงพื้นที่ประเมินผลติดตามงานชุมชนมวลชน เพื่อจะได้ข้อมูลที่มีความเป็นจริงซึ่งจะได้นำไปกำหนดเป็นนโยบายหรือแผนงานเพื่อแก้ไขปัญหาได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของงานมวลชนสัมพันธ์ต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด

2. ผู้บริหารสถานีตำรวจจักต้องดูแลให้ความสำคัญและส่งเสริมงานชุมชนสัมพันธ์ โดยเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดโครงการ แผนงาน กิจกรรมต่าง ๆ และจัดรูปแบบการบริหารให้เป็นระบบ ให้การสนับสนุนยานพาหนะ วัสดุ อุปกรณ์ และบุคลากรให้เพียงพอ วางหลักเกณฑ์การทำงานที่ชัดเจน มีการพิจารณาบำเหน็จความชอบ พร้อมทั้งให้ความสนใจโดยทำการตรวจสอบดูแลเร่งรัดให้มีการใช้งบประมาณที่ถูกต้องตามรายการและระยะเวลาที่กำหนด

3. ผู้บริหารสถานีควรดำเนินการป้องกันเชิงรุกในพื้นที่ตามหลักการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ โดยการคัดเลือกพื้นที่ที่มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด หรือปัญหาต่าง ๆ และเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ตำรวจกับชุมชนทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดกับประชาชน เพื่อแสวงหาความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตลอดจนปรับปรุงเทคนิค วิธีการ หรือการหาแนวทางใหม่ ๆ มาช่วยในการแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

4. ผู้บริหารควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ออกตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ทราบระดับความสัมฤทธิ์ผลและการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของประชาชน โดยประสานและร่วมมือกับสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5. ผู้บริหารสถานีตำรวจจักต้องเตรียมความพร้อมในการขอจัดตั้งและจัดสรรงบประมาณให้กับชุดปฏิบัติการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในสังกัด สำหรับปีงบประมาณถัดไป กำกับให้เกิดการบริหารงบประมาณที่เบิกจ่ายได้รวดเร็ว และสอดคล้องเพียงพอกับความต้องการของหน่วยปฏิบัติ และไม่นำงบประมาณดังกล่าวไปบริหารงานด้านอื่น

6. เพิ่มกรอบอัตราตำแหน่งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์โดยเฉพาะ เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้รับผิดชอบไม่จำเป็นต้องทำหน้าที่หลายหน้าที่ และเจ้าหน้าที่เหล่านี้จะต้องได้มาจากการคัดเลือกบุคคลที่เข้าใจหลักเกณฑ์ชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ผ่านการทดสอบความรู้ความสามารถ มีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับงาน มีจิตวิญญาณที่จะปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์

7. จัดการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ที่ยังไม่ผ่านการฝึกอบรม และเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เคยผ่านการฝึกอบรมมาเป็นเวลานาน เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและเกิดทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักการของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์

8 ส่งเสริมให้ข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับงานชุมชนสัมพันธ์ การพัฒนาเด็กและเยาวชน การพัฒนาชุมชน และการรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชมและสังคม

9 จัดชุดปฏิบัติการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและจริงจังเพื่อสร้างความเข้าใจ แสวงหาความร่วมมือและความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชนกับตำรวจ และกระตุ้นให้ประชาชนได้ทราบถึงบทบาทของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ในการสร้างชุมชนให้เข้มแข็งปราศจากอาชญากรรมและยาเสพติด รู้จักป้องกันตนเอง ให้การช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในด้านต่าง ๆ ทำให้เขาเป็นส่วนหนึ่งในความรับผิดชอบ แทนที่จะมอบให้เป็นหน้าที่ของตำรวจฝ่ายเดียว ซึ่งเป็นเป้าหมายหนึ่งของการดำเนินงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์

10 ให้เจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ให้ความรู้ ความเข้าใจต่อประชาชนในการป้องกันตนเอง ครอบครัว และชุมชน จากปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดให้โทษ ตลอดจนปัญหาสังคมอื่น ๆ โดยดำเนินการผ่านสื่อสาธารณะทุกรูปแบบอย่างต่อเนื่อง อาทิเช่น คู่มือประชาชน แผ่นปลิว แผ่นพับ เผยแพร่ทางวิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ เป็นต้น

11 จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหายาเสพติด เช่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาล สาธารณะสุข เพื่อประสานการปฏิบัติและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าปัญหาส่วนใหญ่ของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ คือ ตำรวจส่วนใหญ่เข้าใจว่างานนี้ไม่ใช่งานในหน้าที่ของตน งานในหน้าที่ตำรวจจะต้องปราบปรามจับกุมผู้กระทำผิดกฎหมาย ประกอบกับผู้บังคับบัญชาไม่ให้ความสำคัญ ไม่เอาใจใส่ดูแล ให้คำแนะนำช่วยเหลือ และไม่ให้การสนับสนุนทั้งทางด้านความดี ความชอบและงบประมาณ บางครั้งยังใช้วิธีคัดเลือกเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีความรู้และประพฤติที่ไม่เหมาะสม และไม่มีมนุษย์สัมพันธ์ไปทำงานในชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ ในงานวิจัยนี้พบว่า ปัญหาในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของตำรวจ ประกอบด้วย ปัญหาด้านการป้องกัน ปัญหาด้านการปราบปราม ปัญหาด้านการบริการ ปัญหาด้านการประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และปัญหาด้านการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด โดยปัญหาแต่ละด้านนั้นสามารถทำการปรับปรุงและแก้ไขกระบวนงาน นอกจากนี้งานวิจัยนี้ยังพบความสำคัญของขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ดังนั้นผู้บังคับบัญชาควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่มีความสุขในการทำงาน เพราะตำรวจแต่ละนายล้วนแต่มีความมุ่งมั่นในการทำงานและบริการเพื่อประชาชน หรืออาจกล่าวได้ว่า ตำรวจมีความคาดหวังที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้มากกว่าบทบาทในปัจจุบัน

อภิปรายผล

จากการวิจัยถึงบทบาทและปัญหาของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ที่มีต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด ในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์ ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน สามารถนำผลการวิจัยมาอภิปรายผลได้ว่า ผู้บริหารได้มีการจัดทำแผนเพื่อกำหนดแนวทางของโครงการดังกล่าวประกอบกับคำสั่งในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันยาเสพติดตามกรอบของแผนปฏิบัติราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติและแผนปฏิบัติราชการของตำรวจภูธรภาค 4 ที่อิงอยู่กับบริบทของแต่ละพื้นที่ โดยนำทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน (Community Policing) ซึ่งเป็นการค้นหาสภาพปัญหาของชุมชนมาประยุกต์ใช้ โดยการกำหนดแนวทางดังกล่าวของผู้บริหารเป็นสิ่งที่ดี ซึ่งจะทำให้โครงการเดินหน้าต่อไปได้อย่างมีประสิทธิ์ภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แพรวนภา ธะน และชำนาญ ปิยะวานิชพงษ์ (2557) ที่กล่าวไว้ว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการตำรวจกองทะเบียนพล นั้นขึ้นอยู่กับกำหนดแนวทางการทำงานของผู้บริหาร โดยความพึงพอใจของข้าราชการตำรวจนั้นสิ่งที่สำคัญเป็นอันดับ 1 คือ มิติด้านค่าตอบแทนและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสิ่งที่ช่วยให้เห็นถึงปัญหาของการกำหนดบทบาทและสามารถปรับปรุงกระบวนการไปได้พร้อม ๆ กัน การกำหนดแนวทางและการวางแผนของจุดอ่อนที่ทำให้ส่งผลเสียต่อการปราบปรามยาเสพติดในชุมชน และเป็นสิ่งที่ควรจะปรับปรุง คือ ตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ควรมีการสื่อสารกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ในส่วนปัญหาการป้องกันทำได้ยากอันมีสาเหตุมาจากคนในชุมชนเมืองส่วนใหญ่มีลักษณะต่างคนต่างอยู่ ทำให้ตำรวจได้รับความร่วมมือจากประชาชนค่อนข้างน้อย ส่วนหนึ่งเนื่องจากประชาชนประสบกับปัญหาในชีวิตประจำวัน รวมถึงการขาดแคลนบุคคลากรในการทำงานที่มีความสลับซับซ้อนและยากที่จะเข้าใจได้ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ไม่สามารถเข้าถึงกับคนในชุมชนได้ครบทุกคน ตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์มีการสื่อสารกับประชาชนในระดับต่ำที่สุด และการวิจัยของ ธีระวุฒิ ทองรอด (2547) พบว่า ตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์มีข้อจำกัดเรื่องการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับงานของตำรวจที่จะทำให้ประชาชนและชุมชนที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบเข้าใจการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของตำรวจที่จะต้องสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขณะเดียวกันตำรวจควรจะใช้สถาบันครอบครัวในการแก้ไขปัญหาเยาวชนที่มีความเสี่ยงเป็นสำคัญ เนื่องจากหากสถาบันครอบครับเข้มแข็ง ผู้ปกครองดูแลบุตรหลานอย่างทั่วถึงก็จะสามารถทำให้แก้ปัญหายาเสพติดได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งจะเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประจวบ โสดาบัน (2557) ที่กล่าวว่า การขาดแคลนบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ด้านชุมชนสัมพันธ์มีมากที่สุด เนื่องจากการขาดเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่เพียงพอในการเข้าถึงประชาชนในพื้นที่ ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในด้านต่าง ๆ มีภาระเพิ่มขึ้นมากกว่าเดิม ซึ่งในบางครั้งการปฏิบัติงานระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจและประชาชน เกิดความผิดพลาดนำมาซึ่งความแตกแยกระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชน ดังนั้นการที่จะทำให้งานด้านชุมชนสัมพันธ์นั้นเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำเป็นจะต้องมีการแสวงความร่วมมือจากประชาชนเพื่อป้องกันปรามปรามปัญหาอาชญากรรมและปัญหาอื่น ๆ ของสังคม โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องมีสัมพันธภาพที่ดีและเป็นมิตรกับชุมชน รวมถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นกับชุมชนนั้น ๆ ตลอดจนการเข้าถึงชุมชนอย่างแท้จริง อีกทั้งในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์นั้นจะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา ทำงานด้วยความจริงใจและสามารถเป็นที่พึ่งพิงหรือให้ความช่วยเหลือกับประชาชน โดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ

ด้านการระงับปราบปราม พบว่า งบประมาณสนับสนุนในการปฏิบัติภารกิจในการตั้งจุดตรวจในพื้นที่ที่มีการระบาดของยาเสพติดมีไม่เพียงพอ ตลอดจนยวดยานพาหนะ น้ำมันเชื้อเพลิง วิทยุสื่อสารที่จะใช้ในการทำงานมีไม่เพียงพอ รวมถึงขาดแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือในการให้ข้อมูลของผู้ค้ายาเสพติดซึ่งส่วนใหญ่มักเป็นผู้มีอิทธิพลในพื้นที่จึงยากต่อการปราบปราม และประชาชนเกรงกลัวภัยที่จะเกิดขึ้นจากการให้ข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ปัญหาที่พบสอดคล้องกับผลการวิจัยของคมกริช ศิลาทอง (2544) นอกจากนี้การวิจัยครั้งนี้ยังพบปัญหาการประสานงานและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในท้องถิ่น โดยตำรวจเสนอแนะให้หน่วยงานที่รับผิดชอบทำการประสานงานอย่างชัดเจนให้ประชาชนและองค์กรท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในท้องถิ่นให้มากขึ้น

ในเรื่องขวัญกำลังใจนั้นผู้บังคับบัญชาควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่มีความสุขในการทำงาน เพราะตำรวจที่ได้สัมภาษณ์นั้นมีความมุ่งมั่นในการทำงานและบริการเพื่อประชาชน ซึ่งสามารถอภิปรายได้ว่า ตำรวจมีความคาดหวังที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้ดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน จากผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้ตำรวจ

ได้มีบทบาทตามที่คาดหวัง เพราะตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์มีความสำคัญ ดังผลการวิจัยของสมพร จันทร์เจ้า (2554) ที่พบว่า การสนับสนุนด้านขวัญกำลังใจในงานของตำรวจนั้นเป็นแรงจูงใจที่จะทำให้ ตำรวจชั้นประทวนมีความสุขในการทำงาน และลดภาวะหนี้สิน โดยควรปรับเงินเดือนให้ข้าราชการตำรวจตามภาวะเศรษฐกิจยุคปัจจุบัน รองลงมาคือ ผู้บังคับบัญชาควรปกครองผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีความเสมอภาคเป็นธรรมและมีภาวะผู้นำ และควรสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ให้ได้รับการฝึกอบรมและสนับสนุนด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความก้าวหน้าในหน้าที่การงานตามลำดับ

ที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง ผลงานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า ตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์มีส่วนทำให้ลดปัญหา อาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ปัญหาอบายมุข ปัญหาเด็กและเยาวชน ปัญหาจราจร และปัญหาอัคคีภัย และตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ จำเป็นที่จะต้องสร้างความเข้าใจกับประชาชนเพื่อให้ประชาชนเห็นคุณค่าในงานของตน

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้ได้ศึกษาถึงบทบาทและปัญหาของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดเฉพาะในเขตของสถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์ ดังนั้นเพื่อให้เกิดการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้มากยิ่งขึ้น จึงควรจำเป็นที่จะต้องมีการวิจัยเปรียบเทียบระหว่างบทบาทของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของสถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์กับสถานีตำรวจภูธรอื่น ๆ ในประเทศไทย เพื่อจะได้ทราบถึงความแตกต่าง ข้อดี ข้อเสีย และความคิดเห็นที่มีความละเอียดและชัดเจนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสามารถหาแนวทางในการกำหนดบทบาทในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น อนึ่ง เนื่องจากงานวิจัยนี้ยังมีรูปแบบการวิจัยเป็นการศึกษาเชิงพรรณนาและขาดกรอบแนวคิดทฤษฎีทางด้านการบริหารภาครัฐมาเป็นแนวทางในการออกแบบการวิจัย และขณะเดียวกันงานวิจัยนี้ไม่สามารถสร้างทฤษฎีโดยวิธีการอุปนัย พร้อม ๆ กันนี้ งานวิจัยนี้ก็ขาดการนิรนัยจากทฤษฎีต่าง ๆ ทางการบริหารที่มีอยู่ นับว่างานวิจัยนี้ยังมีจุดอ่อนทางวิชาการอยู่มาก ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแก้ไขปัญหาจุดอ่อนของงานวิจัยนี้

นอกจากจุดอ่อนที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า งานวิจัยนี้ใช้มุมมองจากทางด้านอุปทาน คือเป็นการศึกษาในความคิดเห็นและมุมมองของตำรวจเท่านั้น ทำให้งานวิจัยนี้ปราศจากลักษณะการวิจัยเชิงระบบเพื่อให้การวิจัยในเรื่องเดียวกันนี้มีความสมบูรณ์ทางวิชาการมากยิ่งขึ้น จึงควรจะออกแบบการวิจัยให้มีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงระบบและครอบคลุมทั้งด้านอุปทานและด้านอุปสงค์ ซึ่งหมายถึงการนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของประชาชนต่อการทำงานของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์มาประกอบในการวิเคราะห์ข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

กองวิจัยและวางแผน กรมตำรวจ. (2531). *คู่มือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

กองวิจัยและวางแผน กรมตำรวจ. (2531). *โครงการสำรวจทัศนคติของประชาชนต่องานตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์* (เอกสารผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: กองวิจัยและวางแผน กรมตำรวจ

คมกริช ศิลาทอง. (2544). *ปัญหาและอุปสรรคของข้าราชการตำรวจในการปราบปรามยาเสพติด: ศึกษาเฉพาะกรณี ตำรวจชุดปราบปรามยาเสพติดตำรวจภูธรภาค 1* (ภาคนิพนธ์). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ธีระวุฒิ ทองรอด. (2542). *การปฏิบัติงานตำรวจชุมชนเชิงรุกในทัศนะของเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธร ภาค 1* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บุญเลิศ ใจประดิษฐ์. (2532). *การปฏิบัติงานด้านชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ของข้าราชการตำรวจ กองกำกับการตำรวจภูธร จังหวัดร้อยเอ็ด* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ประจวบ โสดาบัน. (2557). บทบาทของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ที่มีต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตพื้นที่ ของสถานีตำรวจภูธรบ้านเป้า อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ. ใน *การประชุมวิชาการและเสนอผลวิจัยระดับชาติและระดับนานาชาติครั้งที่ 2/2557* (น. 810-821). ขอนแก่น: วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย.

แพรวนภา ธะน และชำนาญ ปิยะวานิชพงษ์. (2557). คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการตำรวจกองทะเบียนพล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 3*(3), 1077-1087.

สมพร จันทร์เจ้า. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สถานีตำรวจภูธรละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์. ใน *การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 23. นครราชสีมา:* มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน จังหวัดนครราชสีมา.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2547). *สถิติการดำเนินงานเพื่อเอาชนะยาเสพติด.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.

ดิสดนัย ภูริปโชติ. (2537).*ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความร่วมมือของประชาชนในโครงการตำรวจมวลชนสัมพันธ์ในเขตกองบังคับการตำรวจธนบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Kerlinger, F. N. (1964). *Foundation of Behavioral Science Research*. Holt, Rinchart and Winston.

Schermerhom, J. R. (1993). *Management for Productivity*. 4th ed. New York: John Wiley & Sons.